

Congrés de l'Associació "Cristianisme al segle XXI"

El dia 16 de novembre proppassat l'Associació "Cristianisme al segle XXI" va celebrar a Barcelona el seu VIIIè Congrés sota el títol "Com viure la fe en un món en canvi". L'èmfasi està en la segona frase òbviament, atès que viure la fe és una preocupació natural dels creients. En canvi, el "món canviant" és una realitat que se'ns imposa amb força en els moments que vivim. Hi ha raons per objectivar el canvi social present com un dels més ràpids i accelerats de la història humana, i això té conseqüències importants per a la formulació i vivència de la Fe cristiana. L'anàlisi del tema proposat contemplava quatre ponències que breument comento.

Primerament **Xavier Alegre** jesuïta, professor de la Facultat de teologia de Catalunya i de la UCA de San Salvador i membre de Cristianisme i Justícia abordà el canvi pel que fa a la lectura de la Bíblia. Ell n'és un coneixedor ben qualificat i insistí en el "triangle hermenèutic": el **pre-text**, el **text** i el **context**, els tres pilars que ens permeten llegir bé un text a fi de que no s'obri el camí per a fer-ne un **pretext**, com tant sovint ha passat en les lectures en general i en les teològiques en particular. Una aplicació rigorosa d'aquesta hermenèutica és la condició perquè les esglésies cristianes, que varen néixer amb els textos neotestamentaris puguin ser considerades esglésies seguidores de Jesús. El Papa Francesc, que segurament no farà canvis espectaculars en la interpretació escripturística però que si que obre els camins per a a què aquests canvis interpretatius puguin obrir-se camí, en la recent exhortació apostòlica "Evangelii gaudium" ho reconeix explícitament en dir "Algunes qüestions que formen part de l'ensenyament moral de l'Església queden fora del context que els hi dona sentit" (n.34), o "la tasca evangelitzadora es mou entre els límits del llenguatge i de les circumstàncies" (n. 45) de manera que hi ha una responsabilitat greu de discerniment amb una "sempre vigilant capacitat d'estudiar els signes dels temps" per a "aclarir allò que pugui ser un fruit del Regne i també allò que atenta contra el Regne de Déu" (n. 51). Alegre evocà l'hermenèutica de les Comunitats de Base llatinoamericanes (comunitats que Alegre coneix bé per experiència) en la vivència del cristianisme com un exemple de situació vital interpretativa en la relació Nord-Sud, relació emblemàtica pel que fa al context en el que es planteja la justícia i la fe. Les comunitats de base han estat des de fa anys un intent ben esforçat d'orientació cap al Regne de Déu, orientació fonamental indicada per l'Evangelí.

El Regne de Déu com a experiència comunitària de la Fe des de l'església evangèlica fou el tema de la segona ponència , presentada per **Pere Zamora**, pastor protestant, director del seminari Evangèlic Unit de Teologia i Director del campus Fliedner de la Fundació Fliedner a Madrid. Zamora assenyalà que el fet que el Regne de Déu sigui una pretensió de realització històrica o meta-històrica implica que el procés que el concreta , que respon a la pregària central cristiana (“vingui a nosaltres el vostre Regne”), esdevingui un procés controvertit i conflictiu, en la cruïlla de diverses interpretacions. Zamora presentà amb molta franquesa com aquest tema és viscut en les diverses denominacions particulars de les esglésies reformades. De fet qualsevol intent cristià de **realització del Regne** es mou en un horitzó asimptòtic entre la realitat i la pretensió de què el regne de Déu arribi concretant-se en les estructures socials. De fet, els matisos interpretatius i eventualment conflictius del Regne que Zamora considerà, han acompanyat la història passada i present de totes les comunitats cristianes catòliques romanes, orientals i protestants. Enlloc està escrit de forma indiscutible com ha de ser la concreció del Regne i el desafiament de proposar-ho forma part de la tasca de tot cristià.

La tercera ponència aterrà molt concretament en el moment que vivim a través de la pregunta : “Què cal fer davant la irresponsabilitat col·lectiva en aquest moment de tant sofriment Que potser soc jo qui se n’ha de fer càrrec?”. **Begoña Román** professora de la Facultat de Biologia de la UB i membre del Comitè d’Ètica de Catalunya, amb el rigor acadèmic reflexiu i expositiu que la caracteritza, va plantejar en uns punts molt concrets la possible resposta cristiana al desafiament de la situació social i la pretensió d’orientar aquesta situació cap a la utopia del Regne. La pregunta de Caín (Que potser soc el guardià del meu germà?. Gèn. 4,9) feta per a espolsar-se la responsabilitat envers el germà, pregunta que forma part dels fonaments mítics centrals de la nostra cultura, rep una resposta afirmativa quan hi ha voluntat d’establir el regne de Déu : sí, som responsables de la sang del germà mort per la nostra iniquitat o la nostra indiferència. El coratge d’admetre aquesta resposta marca la responsabilitat coratjosa del cristià que vol viure la fe. Román va fer una **proposta puntuada** per a fer possible l’assumpció de la responsabilitat col·lectiva en un món canviant. Uns punts que suposen evitar el discurs victimista, assumir el compromís amb la justícia, unir esforços de cara als fins comuns constructius, millorar la potència contra tota forma d’exclusió i patiment, treballar amb humilitat, actuar com si Déu no existís (el “etsi Deus non daretur” tant ben viscut per Bonhoeffer) tot fent-nos dignes de la seva existència, arrelar-nos en la vida quotidiana. El compromís cristià està lluny , tant de l’opi del poble com de la resposta que vol donar seguretats a gent que cerca

escalforetes psicològiques . I això val també per a propostes espirituals que acaben centrant-se en intimismes egocèntrics ben compatibles amb la irresponsabilitat col·lectiva. Hi ha recerques “espirituals” (sic) que poden servir per a adormir la responsabilitat per la justícia.

A la mateixa pregunta que responia Román, responia també la quarta ponència. Fou encarregada a **Itziar González**, arquitecta i exregidora de Ciutat Vella. Per una afecció puntual no va poder assistir al Congrés, però en el contingut de la seva aportació escrita destacà com la presència cristiana que des d'un punt més reflexiu plantejava Román, González la contemplava des de l'esforç per a dissenyar i endegar noves **estructures d'organització** per a la construcció comunitària d'una societat més justa i igualitària. González tingué l'oportunitat de fer-ho, no sense dificultats i conflictes, en la seva funció de regidora d'un barri barceloní conegut per la naturalesa de la seva complexa vida col·lectiva.

Una reflexió global sobre el Congrés ens fa constatar que l'assistència als Congressos de Cristianisme al Segle XXI segueix una línia descendent que ens suggereix un parell de consideracions En primer lloc sobre el format. El model exposició-debat no sembla que sigui atractiu per a la gent més jove que el troba monòton i poc adaptat als nous estils de comunicació que plantegen les noves tecnologies. No és fàcil pensar en formats alternatius però és bo recollir la reflexió. En segon lloc l'absència de gent jove i la impressió de què els assistents són una generació que es succeeix a ella mateixa (i per tant que va minvant) planteja una vegada més la situació de les comunitats de fe cristiana en la nostra societat catalana . Estem davant d'una dura reducció de la presència cristiana que demanarà reajustaments de plantejaments teòrics i organitzatius tant pel que fa a responsabilitats i ministeris com pel que es refereix a les mateixes estructures de gestió de les comunitats. De moment no sembla que els màxims responsables de les esglésies siguin conscients de la urgència d'assumir aquest reptes. El Papa sí que sembla que n'és conscient: citant una vegada més la “Evangelii gaudium” : “La pastoral en clau de missió pretén abandonar el còmode criteri pastoral del sempre s'ha fet així “(n.33), i encara , al·ludint a la més gran amenaça per a l'Església quan “es desenvolupa la psicologia de la tomba, que poc a poc converteix els cristians en mòmies de museu” (n. 83).

Ramon M. Nogués